

EMU-csatlakozás 2006-ban?

Rácz Margit

Egyre határozottabban körvonalazódik Magyarország EU-csatlakozásának lehetséges időpontja. Így lassan megtervezhetővé válik Magyarország legkorábbi EMU-csatlakozásának időpontja is. Ez utóbbi nem automatikusan adódó lehetőség semmilyen EU-tag számára. Teljesíteni kell az ún. konvergencia-kritériumokat és a pénzügyi stabilitást illetően hitelessé kell válni a 12 EMU-tagország, valamint az Európai Központi Bank számára is.

Magyarország piacgazdasággá történő átalakulása során több, csak erre az országra jellemző sajátosságot mondhat magáénak. Ezek között igen eredményesek is vannak, de kevésbé sikeresek is. Ez utóbbiak közé tartozik a magyar gazdaság inflációs hajlama. Az éves infláció 10% körüli szinten való befagyása közép-európai összehasonlításban Magyarországot kifejezetten a magasabb inflációjú körbe sorolja.

Az infláció fokozatos csökkentése első számú gazdaságpolitikai feladatnak tekinthető. A kérdés csak az, hogy ez a „fokozatosság” milyen időtartamot jelent optimális esetben. Az optimális eset akkor áll fenn, ha az infláció csökken, a költségvetési egyensúly nem romlik és a GDP növekedése dinamikus. Az MNB

az év első felében nyilvánosságra hozta középtávú inflációs tervét. Eszerint már idén elszakadnánk a 10% körüli szintről és 2002 végére 4,5%, 2003 végére 3,0% és 2004 végére 2,0% lenne az éves inflációs ráta.

Ahhoz, hogy a 2004-es EU-csatlakozás után 2006-ban valóban beléphessünk az EMU-ba, ilyen meredek antiinflációs trendre van szükség. Az EMU-ra való felkészülés történetében előfordult hasonló teljesítmény. Persze a külgazdasági és makrogazdasági körülmények is mások voltak.

2001 tavaszán az MNB nemcsak új inflációs célt hirdetett meg, hanem a forint árfolyamának ingadozási sávját $\pm 15\%$ -ra szélesítette, megszüntette a csúszó leértékelést és konvertibilissé tette a forintot. Ezek az intézkedések egyértelműen arra mutatnak, hogy a 2006-os EMU-csatlakozásra akar felkészíteni a monetáris politika.

A sávkiszélesítést követően némi volatilitással a forint 10-12%-kal felértékelődött. Az antiinflációs célkitűzés szempontjából a felértékelődés igencsak előnyösnek tekinthető. A magyar exportszektor szempontjából azonban a rövidtávú hatás éppen ellenkező. Az üzleti szféra számára a monetáris politi-

ka ilyen változtatása az időpontot illetően volt váratlan. Így üzletpolitikájukban nem igazán tudtak az árfolyamkockázat mérséklésére felkészülni. A magyar gazdaság duális jellegének köszönhetően az export kétharmadát néhány multinacionális cég tartja a kezében. A multik esetében a forint-felértékelődésből fakadó bevételkiesés nem jelent komolyabb problémát. A többi kisebb-nagyobb magyar vállalat esetében azonban igenis komoly veszteséget eredményez ez a gyors és jelentős felértékelődés. Vannak olyan területei az üzleti szférának, ahol az egész tevékenység átértékelésére van szükség a mozgó forint-árfolyam miatt. (pl. idegenforgalom)

Feltételezhető, hogy jobb előkészítéssel ezek a veszteségek mérsékelhetők lettek volna. Persze a monetáris politika sikeressége más szempontok figyelembevételét is igényli. De összességében a jegybanki politika hitelessége éppen az előbbieken bemutatott üzleti szférában alapvető feltételét jelenti a monetáris politika sikerességének. Tehát az üzleti várakozásokkal célszerű számolni minden egyes jegybanki lépésnél.

Tekintettel arra, hogy 2002-re, legalábbis az év első felében a legtöbb előrejelzés a recessziós jelenségek folytatódásával számol az USA-ban és az EU-ban egyaránt, Magyarországnak fel kell készülnie arra, hogy a GDP már ma látható növekedéscsökkenése tovább folytatódik. Ez egyben azt is jelenti, hogy a költségvetési politikára nagyobb feladat hárul a korábbinál, ha be akarja tartani a GDP százalékában a 3%-ot alig meghaladó éves hiányt.

Ezek a kissé borús rövidtávú előrejelzések arra hívják fel a figyelmet, hogy a 2002-es inflációs cél teljesítése veszélybe kerülhet. Ha dinamikus keresletbővítést célzó expanzív költségvetéssel próbálják a recessziós hatásokat ellensúlyozni, akkor nehéz lesz a majdani EMU-csatlakozáshoz szükséges hitelt érdemlő stabilitási kultúra meglétéről a külvilágot meggyőzni.

Mindezek alapján úgy tűnik, hogy a legszerencsésebb középtávú világgazdasági és belgazdasági fejleményekre van szükség ahhoz, hogy az MNB 2001-2004 közötti igen feszített inflációs célkitűzését siker koronázza. A gyakorlatban nem jellemző a legoptimistább scenáriók sértetlen megvalósulása. Ezért érdemes lenne alternatívákban végiggondolni az EMU-csatlakozáshoz vezető monetáris politikai feladatokat és lehetőségeket.

Fenntartva a magyar cégek exportképessége szempontjából az egységes belső piacra való bekerülés után a leggyorsabb EMU-ba történő belépés célszerűségét, hangsúlyozni kell, hogy a magyar gazdaság pénzügyi stabilitásának létrejötte lehet, hogy nem engedi meg ezt „a leggyorsabb EMU-ba történő belépést”. Ez valós dilemmának tekinthető, ami az MNB középtávú monetáris tervében nemigen látszik megjelenni.

* * * * *